

Govor predsedavajućeg OEBS-u, prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivica Dačića, na brifingu koji je održao u Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija o prioritetima predsedavanja Srbije OEBS-u i saradnji OEBS-a i UN-a.

"Gospodine predsedniče,
Uvaženi članovi Saveta bezbednosti,
Dame i gospodo,

Imam čast da se obratim Savetu bezbednosti u svojstvu predsedavajućeg Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju, najvećeg regionalnog bezbednosnog aranžmana u svetu u skladu sa Glavom VIII Povelje UN.

Pritom ću predstaviti Savetu glavne tačke agende srpskog predsedavanja OEBS-om. Osvrnuću se takođe na niz drugih pitanja od ključne važnosti za mir i bezbednost na evroatlantskom i evroazijskom prostoru.

Predsedavanje Srbije OEBS-om odvija se u uslovima najveće krize evropske bezbednosti od kraja hladnog rata. Nepoverenje i podele, politika konfrontacije i logika apsolutnog pobednika i gubitnika ugrožavaju kooperativni pristup bezbednosti koji se nalazi u središtu sveobuhvatnog korpusa obaveza i principa OEBS. OEBS iz 2015. godine se veoma razlikuje od OEBS-a od samo pre dve godine. Kriza u i oko Ukrajine i dalje dominira bezbednosnim raspravama u Evropi kao i 2014, međutim njen uticaj je daleko širi. Danas, OEBS se suočava sa zaoštavanjem institucionalnih podela, nadmetanjem i konfrontacijom u kontekstu međusobno isključivih percepcija. I pored toga, aktuelna kriza istakla je trajnu svrsishodnost OEBS-a kao organizacije koja je najpodesnija za prevazilaženje rastućih podela i omogućavanje kooperativnih rešenja. Odgovor OEBS-a na aktuelnu krizu još jednom je pokazao njegovu relevantnost za evropsku bezbednost.

Organizacija se dokazala sposobnom za suštinski angažman na osnovu Glave VIII Povelje UN. Raspoređivanje dve misije OEBS na terenu - Specijalne posmatračke misije u Ukrajini (SPM) i Posmatračke misije na ruskim kontrolnim punktovima Gukovo i Donjeck predstavlja najočigledniji primer osposobljenosti OEBS-a da pokrene zajedničke akcije čak i za vreme krize koja je dovela do velikih podela.

OEBS se neprestano angažuje u nastojanju da se pronađe diplomatsko rešenje za postojeću

krizu. Srbija u ovom trenutku čini sve da se ovi napori nastave na nepristrasan i transparentan način. Najveći prioritet se daje zaštiti inkluzivnog i kooperativnog karaktera rada OEBS-a, kao i sprečavanju da kriza eskalira u veću konfrontaciju. Srbija uvažava činjenicu da se i OEBS i evropska bezbednost nalaze na kritičnom raskršću i u potpunosti je posvećena radu sa glavnim akterima kako bi se ponovo uspostavili mir i stabilnost u Ukrajini.

Činimo sve napore u pravcu obnavljanja poverenja među državama učesnicama, kao i ponovnog iniciranja naših zajedničkih napora u pravcu vizije evroatlantske i evroazijske bezbednosne zajednice. Želim da odam priznanje postojanim naporima švajcarskog predsedavanja OEBS-om 2014. godine, kao i švajcarskom ministru Didiju Burkhalteru lično, na vođenju političkog procesa usmerenog na de-eskalaciju krize. Želim, takođe, da zahvalim ambasadoru Hajdi Taljavini, mom specijalnom predstavniku za Ukrajinu i u Trilateralnoj kontakt grupi, za njenu neumornu posvećenost pružanju pomoći stranama da iznađu put ka miru, te da istaknem samopregorni rad Specijalne posmatračke misije.

Ekselencije,
Dame i gospodo,

Od preuzimanja predsedavanja Organizacijom početkom ove godine, mojom agendom dominira aktuelna politička kriza i eskalacija nasilja u Ukrajini: sve veći broj ljudi u Ukrajini je pogođen nasiljem koje se ponavlja, dok talasi civila napuštaju domove u očajničkoj potrazi za bezbednošću. Sve to je rezultiralo ukupnom cifrom od preko milion raseljenih lica, više od pet hiljada ubijenih i preko 12.000 ranjenih.

Otuda je krajnje vreme da se mir ustali. Paket mera najavljenih u Minsku 12. februara i dalje predstavlja najbolju raspoloživu mapu puta koja vodi smirivanju na istoku zemlje. Nadamo se da će preovladati politička volja koju su iskazali potpisnici Paketa mera iz Minska i da će se obezbediti da oružje zaćuti i da se ublaže ljudske patnje.

Ukrajina je na kritičnom raskršću; ono što je potrebno jeste kontinuirano poštovanje primirja kako bi se omogućilo sprovođenje drugih elemenata Paketa, pre svega, povlačenje teškog naoružanja i opreme. Specijalna posmatračka misija OEBS-a je spremna i voljna da odigra namenjenu joj ulogu posrednika i posmatrača, te da nadgleda ove ključne aktivnosti u tesnoj koordinaciji sa Trilateralnom kontakt grupom.

Iako je sadašnje težište, sa razlogom, na primeni vojnih aspekata "Minska II", ne bi trebalo da izgubimo iz vida ni nevojne elemente sporazuma kao što su preko potrebno obnavljanje društveno-ekonomskih veza, lokalni izbori i ustavne reforme.

Osvrćući se na humanitarnu situaciju, želim da naglasim značaj koordinacije i saradnje između OEBS-a i relevantnih agencija UN. Premda Posmatračka misija ne predstavlja humanitarno prisustvo, ona je u dobroj poziciji, zbog velikog broja posmatrača u zoni sukoba, da pomogne u identifikaciji hitnih humanitarnih potreba. Pozdravljam blisku saradnju OEBS-a i UN u Ukrajini na humanitarnim i pitanjima zaštite ljudskih prava.

Što se tiče pitanja vezanih za granice, želim da podvučem aktuelni značaj Posmatračke misije

OEBS-a na ruskim kontrolnim punktovima Gukovo i Donjeck. Uprkos ograničenom obimu njenih aktivnosti, ona je i dalje jedino međunarodno prisustvo na međunarodnoj ukrajinsko-ruskoj granici. Specijalna posmatračka misija OEBS-a će nastaviti da patrolira lokacije na ukrajinskoj strani granice, međutim, povećanje aktivnosti kontrole granice će zavisiti od bezbednosne situacije na terenu.

Iskreno se nadam da ćemo u narednim nedeljama i mesecima moći da dalje nadogradimo mere koje su nedavno usaglašene u Minsku u cilju vraćanja mira i stabilnosti u istočnu Ukrajinu. Srpsko predsedavanje će i dalje činiti sve što je u njegovoj moći da doprinese ostvarivanju ovog cilja.

Ekselencije,
Dame i gospodo,

Ne smemo prenebregnuti štetan uticaj krize u i oko Ukrajine na širu agendu OEBS-a, naročito na zamrznute konflikte u Moldaviji i na jugu Kavkaza.

Posebno u godini kada se spremamo da obeležimo 40. godišnjicu Završnog akta iz Helsinkija, potrebno je da nađemo načine da ponovo izgradimo poverenje, kao i da se ponovo angažujemo u zajedničkim nastojanjima za jačanje bezbednosti na celom prostoru OEBS-a. Moramo biti budni kada se radi o široj strateškoj perspektivi evropske bezbednosti. Takođe, moramo nastaviti da podržavamo naše zajedničke vrednosti i principe koji su ugrađeni u Završni akt iz Helsinkija i druge osnivačke dokumente OEBS-a. Čvrsto verujem da OEBS ima ključnu ulogu u ukupnoj evropskoj bezbednosnoj arhitekturi kao inkluzivna platforma za dijalog, građenje poverenja i premošćavanje rastućeg jaza između Istoka i Zapada. To je sažeto u krilatici srpskog predsedavanja „Obnavljanje poverenja u cilju stvaranja pozitivne agende za budućnost” i nećemo štedeti truda da dostignemo ovaj cilj. U tom smislu, pozdravljam osnivanje Panela eminentnih ličnosti o evropskoj bezbednosti kao zajedničkog projekta, koji je pokrenut prošlog decembra na godišnjem sastanku Ministarskog saveta OEBS-a u Bazelu. Uveren sam da ovaj panel ima potencijal da pokrene inovativne ideje koje mogu da doprinesu novom rađanju „duha iz Helsinkija” i očekujem da će dati preporuke kako da seameni postojeća kultura konfrontacije kulturom saradnje i zajedničkog delovanja.

Rešavanje zamrznutih konflikata visoko je na agendi srpskog predsedavanja. Sve strane treba da pojačaju napore u okviru dogovorenih formata da se prevaziđe postojeći status quo i da pokažu više političke volje za napredak u pravcu mirnog rešenja. Verujemo da će mali, ali konkretni koraci doprineti unapređenju poverenja među stranama i otvoriti put za efikasno rešavanje problema.

Posebno sam zabrinut zbog nedavnih događaja u vezi sa Nagorno-Karabahom. Tri prošlogodišnja susreta predsednika Jermenije i Azerbejdžana su predstavljali ohrabrujuće pokazatelje obnovljene želje za dijalogom. Međutim, od tada, uočava se naglo pogoršavanje situacije na terenu i usporavanje političkog procesa. Srpsko predsedavanje OEBS-om i dalje podržava nastojanja ko-predsedavajućih Grupe Minsk da omoguće susrete na visokom nivou, kako bi se istražili, zajedno sa stranama, svi putevi koji mogu da doprinesu dugo očekivanom rešenju. Početkom ovog meseca sastao sam se u Minhenu sa ko-predsedavajućima i mojim

ličnim predstavnikom kako bismo razmotrili dalje korake u pravcu smanjenja tenzija u regionu. Tom prilikom razmatrao sam situaciju i sa ministrima inostranih poslova Jermenije i Azerbejdžana. Nastaviću svoj angažman sa liderima u regionu kada ih za nekoliko meseci posetim.

Srpsko predsedavanje i dalje podržava blisku saradnju OEBS-a sa UN i EU u vezi sa zajedničkim predsedavanjem Ženevskih međunarodnih pregovora. Naše zajedničko posredovanje sa EU u okviru zajedničkog Mehanizma za sprečavanje i odgovor na incidente obezbeđuje sigurnost i bezbednost ljudi koji žive uz administrativnu liniju u Južnoj Osetiji. OEBS i dalje podržava brzi nastavak sastanaka Gali mehanizma za sprečavanje i odgovor na incidente. Na našoj agendi i dalje držimo otvorenom mogućnost nekog vida prisustva OEBS-a u Gruziji kako bismo pojačali našu podršku i Mehanizmu za prevenciju i odgovor na incidente i Ženevskim pregovorima.

Nažalost, poslednjih meseci došlo je do zastoja u procesu „5+2” za rešavanje sukoba u Pridnjestrovlju. Nameravam da pokušam da ponovo oživim ovaj proces. Upravo u tom cilju, moj specijalni predstavnik je nedavno posetio Kišinjev i Tiraspolj. Formiranje nove vlade u Moldaviji će, nadamo se, takođe doprineti ovom cilju. Ponovno uspostavljanje redovnog ritma zvaničnih sastanaka u formatu „5+2” tokom ove godine je prvi korak. Ono što je sada potrebno jeste politička volja da se krene dalje i ostvari opipljiv napredak. To će biti od koristi za stanovništvo sa obe strane reke Dnjestar-Nistru.

Pre nekoliko godina, gospodine predsedniče, Zapadni Balkan je bio rastrzan sukobima slične prirode. Danas, međutim, preovlađuju saradnja i rešavanje problema mirnim putem. Odlučili smo da u naše predsedavanje kao prioritet uključimo unapređenje saradnje na Zapadnom Balkanu, što je jasan dokaz da se, bez obzira na veličinu i težinu, prepreke mogu prevazići političkim razumom i dobrom voljom.

Ekselencije,
Dame i gospodo,

Aktivnosti OEBS-a u Ukrajini i na područjima zahvaćenim zamrznutim sukobima potvrđuju ključnu ulogu regionalnih organizacija u očuvanju mira i bezbednosti u njihovim regionima, kako je predviđeno Glavom VIII Povelje UN. Srpsko predsedavanje će snažno nastaviti da ulaže napore koje je otpočelo švajcarsko predsedavanje u cilju dalje operacionalizacije uloge OEBS-a kao regionalnog aranžmana iz Glave VIII.

OEBS je spreman da svoje iskustvo stavi na raspolaganje nezavisnom Panelu UN na visokom nivou za mirovne operacije. U ovom trenutku, članovi Panela se nalaze u poseti Beču. Sastaće se sa relevantnim sagovornicima iz OEBS-a, uključujući predstavnike država učesnica.

Aktivnosti OEBS-a u borbi protiv terorizma predstavljaju još jedan primer suštinskog doprinosa koji regionalne organizacije koje deluju u skladu sa Glavom VIII Povelje UN mogu da daju kao podršku naporima koji se čine u borbi protiv terorizma pod okriljem UN. Nedavni događaji su podvukli potrebu da međunarodna zajednica ostane budna i da udruži svoje napore u borbi protiv ovog duboko zabrinjavajućeg fenomena. Drago mi je što mogu da istaknem blisku

saradnju OEBS-a sa praktično svim telima i organizacijama UN koje učestvuju u Radnoj grupi UN za borbu protiv terorizma.

Koristi od ovog vida saradnje su mnogostruke. Rešeni smo da u potpunosti iskoristimo sve mogućnosti za saradnju u budućnosti. Koliko je nama poznato, OEBS i UN imaju zajedničke interese u mnogim delovima na prostoru OEBS-a. Veća saradnja će omogućiti da maksimalno koristimo sinergiju na globalnom, regionalnom i lokalnom planu. Istovremeno, koristićemo i postojeće resurse efikasnije, kao i prednosti kapaciteta na terenu, poput misija OEBS-a.

Na Ministarskom savetu 2014. godine u Bazelu, države učesnice OEBS-a su se obavezale na borbu protiv pojave stranih terorističkih boraca, kao i protiv otmica i uzimanja talaca zbog otkupa od strane terorističkih grupa. Dvema ministarskim deklaracijama pruža se podrška relevantnim rezolucijama Saveta bezbednosti.

Zahvaljujući sveobuhvatnom pristupu bezbednosti, OEBS ne samo da igra važnu ulogu u borbi protiv terorizma, već i doprinosi sprečavanju podela unutar društava i negovanju tolerancije i nediskriminacije. Naše predsedavanje će posvetiti posebnu pažnju pojavi stranih terorističkih boraca, kao i nasilnom ekstremizmu i radikalizaciji koji vode terorizmu, posebno radikalizaciji omladine. Sazvaćemo ekspertsku konferenciju za borbu protiv terorizma na prostoru OEBS-a na tu temu u Beču od 30. juna do 1. jula.

OEBS je dobro pozicioniran da preko svojih država učesnica i misija na terenu radi na promociji pristupa borbi protiv nasilnog ekstremizma kroz lokalne zajednice, koji podrazumeva i involviranje omladine, žena i građanskog društva. Takođe vodimo dijalog o ovoj temi sa našim mediteranskim i azijskim partnerima za saradnju.

Ekselencije,
Dame i gospodo,

Partnerstvo UN i OEBS je ključno za rešavanje bezbednosnih izazova na evroatlantskom i evroazijskom prostoru. OEBS je angažovan na političkom dijalogu, koordinaciji i razmeni informacija sa UN o tematskim i regionalnim pitanjima kako na političkom, tako i ekspertskom nivou. Sve strukture OEBS-a sarađuju sa širokim spektrom tela i organizacija UN u cilju jačanja bezbednosti u sve tri dimenzije na prostoru OEBS-a i u susednim regionima. Visoko cenimo ovu blisku saradnju. Spremní smo da je učinimo operativnijom i više orijentisanom na rezultate putem oživljavanja razgovora sa osobljem, ciljanom razmenom osoblja i pragmatičnom implementacijom postojećeg institucionalnog okvira.

OEBS je takođe posvećen stvaranju novih sinergija sa UN u ključnim regionima od zajedničkog interesa, uključujući Istočnu Evropu, Jugoistočnu Evropu, Kavkaz, Centralnu Aziju i Avganistan, kao i južni Mediteran. Misije i OEBS-a i UN na terenu predstavljaju dragocene vrednosti, a njihov potencijal za saradnju treba do maksimuma iskoristiti.

OEBS želi da intenzivira partnerstvo sa UN. Nadam se da možemo pretočiti kreativne ideje za saradnju u uspešne inicijative.

Hvala na pažnji."